

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами!*

**III Міжнародна науково-практична
Інтернет-конференція**

**«МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

м. Мукачево

УДК 338.486:91(477:4)(043.2)

М 58

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)*

Відповідальний за випуск – доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., проф. (голова); Смочко Н.М. – д.геогр.н., проф. (заст.гол.), Лужанська Т.Ю. – к.геогр.н., Папп В.В. – д.е.н., проф., П'ятка Н.С. – к.е.н., доц., Кочан В.М. – к.філос.н., ст. викл.; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, магістрантів, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні аспекти суспільно-географічного розвитку туристичної галузі у контексті інтегрування України в європейський економічний простір.

М 58

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. Мукачево: МДУ, 2022. 125 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Погляди редколегії не завжди збігаються з позиціями авторів.

© Мукачівський державний університет, 2022

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про курорти». Відомості Верховної Ради України. 2000. № 50. Ст. 435.
2. Батиченко С.П., Мельник Л.В., Щербань А.Д. Львівщина, як осередок розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні. Молодий вчений». № 10 (62), 2018 р.
3. Головатий Мар'ян. Бальнеологічні ресурси малих курортів Львівської області. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2019. Випуск 53. С. 104-112.
4. Федунь О. В. Бальнеологічні ресурси Передкарпаття. Львів, 1999. 168 с.

УДК 911.3:30/33(477.8)

Наталія П'ЯТКА

кандидат економічних наук, доцент

stojkanata1977@gmail.com

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

Василь ЛЕЛИК

здобувач спеціальності 106 Географія освітнього ступеня Магістр

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ОЦІНКА ВОДНОГО РЕЖИМУ ТА ГІДРОЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАСЕЙНУ Р. ТИСА

В умовах інтенсивного використання вичерпних паливних енергоресурсів постає проблема енергозабезпечення країн Дунайського басейну, і зокрема, його гірської території. В цьому контексті значна увага має приділятися альтернативним видам енергії, до яких можна віднести гідроенергетичні ресурси, які в значній кількості знаходяться в басейні Тиси, яка бере початок в Україні і має транскордонний басейн (в межах України його площа домірна Закарпатській області). Від раціонального та безпечного використання її водних ресурсів залежить, в тому числі, обґрунтоване виробництво гідроелектроенергії.

Гідроенергетичні ресурси басейну Тиси є найбільшими на одиницю площі водозбору в Україні. Обумовлено це тим, що модуль річкового стоку тут сягає близько 40 л*с/км², а перепад висот між гірською та долинною частинами басейну становить у середньому 1500 м.

Проте, на сьогодні в басейні працюють лише п'ять ГЕС: Теремле-Рікська ГЕС (1956 р.) потужністю 29,5 тис. кВт, Оноківська і Ужгородська малі ГЕС потужністю відповідно 4,5 та 1,9 тис. кВт, які були побудовані в 30-ті–50-ті роки минулого століття, а також дві міні-ГЕС: на р. Ільмин в с. Білин Рахівського району (2006 р.) потужністю 630 кВт, та на р. Красношурка в с. Красна Тячівського району (2010 р.) потужністю 800 кВт.

Тому розвиток саме малої гідроенергетики, як альтернативного джерела енергії, є одним із пріоритетних напрямків, особливо враховуючи те, що

водотоки Карпат характеризуються значною водністю (в порівнянні з річками рівнинної території України) та гідравлічним напором, який є визначальним показником гідроенергетичного потенціалу водотоку. Саме тому вивчення гідроенергоресурсів річок басейну Тиси є першим кроком на шляху їх використання для виробництва електроенергії.

Встановлення величини гідроенергетичного потенціалу річок в басейні Тиси проводилось в два етапи. Спершу було оцінено загальний гідроенергетичний потенціал (ЗГП) на 114 водотоках, довжиною понад 10 км, які входять до основних 11 суббасейнів басейну Тиси (основні притоки першого порядку) Наступним важливим етапом було виключення територій природно-заповідного фонду та ділянок річок, стік з яких є непридатним до використання з огляду на гідроекологічні проблеми.

Отже, визначення загального гідроенергетичного потенціалу досліджуваних водотоків басейну Тиси здійснювались загалом за оцінкою гідроенергетичних потужностей 385 окремих ділянок річок

В результаті проведених досліджень встановлено, що сумарний загальний гідроенергетичний потенціал досліджуваних річок басейну Тиси складає – 1092435 кВт або 1092 МВт. Найбільшою гідроенергетичною потужністю в даному басейні характеризуються річки суббасейну Тересви. Їх сумарний гідроенергетичний потенціал складає 14,1% (153782 кВт або 154 МВт) від загальної гідроенергетичної потужності річок басейну Тиси. Зокрема на сумарну гідроенергетичну потужність самої річки Тиси припадає 31,5% (350842 кВт або 350,8 МВт) від загальної її басейнової величини. Серед суббасейнів малих річок басейну Тиси найбільшим потенціалом характеризуються річки басейну Шопурки, валова частка потужності яких складає 3,44% (37551 кВт або 37,6 МВт).

Серед 114 досліджуваних річок басейну Тиси (без врахування самої головної), найбільшою гідроенергетичною потужністю характеризується річка Тересва. Її гідроенергетичний потенціал сягає 80978 кВт (80,9 МВт) тобто 7,41% від сумарного потенціалу всіх водотоків. Крім Тересви та Тиси для інших річок басейну загальний гідроенергетичний потенціал яких перевищує 10 МВт, виділяються ще 15 водотоків.

Аналіз даних, засвідчує, що сумарний гідроенергетичний потенціал вказаних основних водотоків складає 859,7 МВт, тобто 78,7% сумарного загального гідроенергетичного потенціалу всіх досліджуваних річок басейну Тиси в межах України. Вага інших водотоків басейну Тиси (до яких можна віднести в основному малі річки на передгір'ї та низовині) в сумарному загальному гідроенергетичному потенціалі не перевищує 22%. Більшість водотоків (68 річок басейну) мають загальний гідроенергетичний потенціал, що входить у діапазон від 1000 до 10000 кВт. Частка їх сумарного гідроенергетичного потенціалу становить 19,95%. На інші водотоки (29 річок) припадає лише 1,35%, що характеризує їх дуже незначний внесок до ЗГП басейну.

Виходячи з того, що басейн Тиси є транскордонним використання його водних ресурсів набуває міжнародного значення. Екологічно допустимий гідроенергетичний потенціал встановлюється як частина загального гідроенергетичного потенціалу, що виключає потенціал ділянок водотоків,

використання яких в гідроенергетичних цілях буде мати згубний екологічний характер. Встановлення екологічно допустимого гідроенергетичного потенціалу річок басейну Тиси в межах України було проведено з урахуванням виключення природоохоронних територій та верхів'їв річок, з метою збереження референційних умов. В межах басейну виділено 11 основних суббасейнів, в річках яких сконцентровано 97,94% ЗГП. Загальний гідроенергетичний потенціал всього басейну Тиси становить 1081459 кВт. Враховуючи витрати потенціалу, пов'язані з екологічними обмеженнями екологічного гідроенергетичного потенціалу зменшилась приблизно на 22% і становить 838065 кВт.

Список використаних джерел:

1. Гребінь В.В., Хільчевський В.К. Ретроспективний аналіз досліджень річкової мережі України та застосування типології річок Водної рамкової директиви ЄС на сучасному етапі. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2016. Т.2 (41).
2. Ободовський О. Г., Рахматуліна Е. Р., Тимуляк Л. М. Коротка історія розвитку та сучасний стан малої гідроенергетики на рівнинних річках України. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2016. Т. 4. С. 94-106.
3. Ободовський О. Г., Почаєвець О.О., Заварзін М.А. Оцінка зв'язків мінімального та середнього стоку води річок Українських Карпат. Наук. збірник. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. Київ: ВГЛ Обрії. 2016. №40. С. 60–69.
4. Ободовський О., Лук'янець О., Коноваленко О., Корнієнко В.О Середній річний водний стік річок Українських Карпат та особливості його територіального розподілу. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2016. Т. 4. С. 25-32.

УДК 911.3:30/33(477.8)

Наталія П'ЯТКА

кандидат економічних наук, доцент

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

stojkanata1977@gmail.com

Ганна ТЕРПАЙ

здобувачка спеціальності 106 Географія освітнього ступеня Магістр

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В БАСЕЙНАХ МАЛИХ РІЧОК УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Аналіз багаторічних спостережень свідчить, що причиною виникнення екстремальних ситуацій у басейнах річок Карпатського регіону, пов'язаних з негативних впливом вод на навколишнє середовище, є взаємодія низки природних та антропогенних факторів.

До природних факторів відносяться:

— складна гідрометеорологічна ситуація (кількість опадів вище норми, велика інтенсивність і тривалість) після вологих літа та осені, що спричиняють насичення ґрунту вологою і зменшення його водо поглинальної здатності та

ЗМІСТ

1. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИЗМУ	5
Shevchuk S. Regional model of recreational land USA	5
Заставецька Л., Заставецький Т., Таранова Н., Семеген О. Перспективи розвитку похмурого туризму у західному регіоні України.....	8
Лужанська Т., Зийнич В. Оцінка антропогенних ландшафтних комплексів.....	10
Питуляк М., Войціх Д. Рекреаційно-туристичний потенціал Чортківської ОТГ Тернопільської області.....	14
Питуляк М., Гуляйгородський В. Бальнеологічні ресурси Львівської області та їх використання.....	17
П'ятка Н., Лелик В., Оцінка водного режиму та гідроенергетичного потенціалу басейну р. Тиса.....	19
П'ятка Н., Терпай Г. Природоохоронна діяльність в басейнах малих річок Українських Карпат.....	21
Товт А., Товт К. Рекреаційно-туристичний потенціал Великоберезької сільської територіальної громади.....	23
Шуканова А., Дядченко Ю. Музеї при закладах освіти як осередки виховної роботи та об'єкти туристичного інтересу.....	26
2. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ МОДЕЛІ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	28
Горват М., П'ятка Н. Еколого-економічні аспекти природокористування на прикордонних територіях України.....	28
Колотуха О. Еволюція поглядів на територіальну рекреаційну систему: від базової моделі до сучасних підходів.....	30
Лужанська Т., Сьомак В., Туряниця А. Роль міжсистемного аналізу в конструктивно-географічному прогнозуванні	33
Мальська М., Зінько Ю., Горішевський П. Сільські гостинні садиби і національні парки Карпатського регіону України в період пандемії: рекреаційно-туристичний аспект.....	36
Машіка Г., Текелій Д. Шляхи формування інвестиційного середовища в Карпатському туристичному регіоні	38
П'ятка Н., Шекура В. Еколого-економічні механізми природокористування України в умовах сучасних викликів.....	40
П'ятка Н., Шекура І. Еколого-економічні проблеми природокористування у лісовому господарстві Карпатського регіону.....	43
Смочко М., Соцька І., Магаль Р. Медико-географічне районування території України: теоретичний аспект.....	45
Стець А., Лужанська Т., Хлуд О. Роль «зеленої економіки» у суспільному житті суспільства.....	47

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>